

Mali gandraa

Jama foo - Anniya foo – Addin foo

MALI AŠARYANAŋOO

POROŽEWOO

Cawbonney daaroo

SINTINOO	3
BOŊ I : ALHAKEY NDA WAAZIBEY	4
DOBU I : ALHAKEY NDA BOŊMAYYANEY	4
DOBU II : WAAZIBEY	7
BOŊ II : HINOO NDA NGA BOROCINITARAY TIMMANTAA	8
DOBU I : HINOO TENJE	8
DOBU II : BOROCINITARAY TIMMANTAA TENJE	10
BOŊ III : HINI DIRANDIKAA	11
DOBU I : GANDAA PERSIDAŊOO	11
DOBU II : GOFORNAMAŊ TENJE	20
DOBU III : ALHUKUMOO TENJE	22
DOBU IV : BOŊSE HINI KANBEY	22
DOBU V : HINOO MALFAZAAKEY NDA HALLASI SAHAWAY	23
BOŊ IV : AŠARIYA HINOO TENJE	23
DOBU I : DABARI YAMMANTEY	23
DOBU II : PARLAMAŊ DIRANDIYANOO	26
DOBU III : AŠARIYAA NDA AŠARIYA FONDO FANNOO	28
DOBU IV : TEEGOYEV KAIŊ GOO HINI DIRANDIYAN NDA AŠARIYA HINI NDA CERE GAME ...	30
BOŊ V : ŽISTIISI HINI	34
DOBU I : DABARI YAMMANTEY	34
DOBU II : CIITIHUGU BEEROO	36
DOBU III : AŠARIYAŊA HUGOO	36
DOBU IV : HINOO NOORU JUWALYAN CIITIHUGOO	40
BOŊ VI : NOORU MISE, BOREY, WINDILA SAAJAW NDA ANNAAMU KONSAYOO	41
BOŊ VII : GANDAA LABOO FASALYANOO	44
BOŊ VIII : LASALTARAY NDA LAADA HINI DUMEY	44
BOŊ IX : AFIRIKI CEREDIYANOO KA TI AFFOO	45
BOŊ X : GANDAWAY NDA CERE GAME WAAFAKAY HAYEY	45
BOŊ XI : AŠARIYAŊAŊOO TAAGANDIYANOO	45
BOŊ XII : AŠARIYA TANA CERECERANTEY	46
BOŊ XIII : HINI HINKA GAME AŠARIYAWAY	46
BOŊ XIV : DABARI KOKORANTEY	47

SINTINOO

Mali ganda Jamaa jeerantaa,

Kaŋ alaada wey nd'annaamey, nga šenney nda ng'addiiney ga niine-niine ;

Ga fooma nda nga jiiri zenber taarikoo, nda nga doŋkul kaagey ;

Kaŋ ti kokoylaama nd'albaasalaama beeri tubukawyaŋ kaŋ cinandi gandaa borey nda ngi alaada wey bande, kaŋ ga hima ka hõ nda suba zankey noo bine hal'i ma canse;

Ni kaŋ hanga annasaarey zamanoo šahiidey fonda bande, nd'ir baabey kaŋ tangam ir borcinitaraa ma duwandi, nda borey kul kaŋ buu jeeray nda sorho ganganoo boŋ Ganda gagayyanoo se, wey din kul lakkaley se hala ašariya Hini nda deemokarasi kaŋ ga cina nda politiki parti booboyaŋ, gandaa juwalyan boryo se;

Nda boro na alfitina dumi boobey baadam kaŋ ga koy i ga kaa Hino nda borey ga;

Nda boro na meenjaari taayanoo nd'alman futu margayan baadam kaŋ ga Gandaa koyjineyan goyey ganji;

Ka hakiika ka bay kaŋ ka huna nda cere ga waazibi, ka waafaku ,ka cere beerandi ba haya kaŋ se borey annaamey mana ti affoo.

Ka huzun nda ganda gagayyanoo nda nga hallasiyanoo kaŋ yaŋ ga waazibi ganda hunday barayanoo se.

K'anniya sanbu ka durkutu baabahuu laada wey nda ng'almaanoo (woo kaŋ ga diyandi nda woo kaŋ si diyandi) sorhandi, ka nga daržaa jer, ka laboo almaanoo hallasi hasaraw ra hõ zankey nda suba zankey se ;

K'anniya sanbu ka durkutu borey hunaroo ma yulwandi ;

Ga ng'anniyaa tabatandi ka 1991 marsi handoo jirbi 26 hukum taagaa gomney tonton, ka lakkal teje yulwandi kaŋ ga Mali Jamaa cin;

Ga kunahaw ka gurgay ganda boŋmayyan borcinitaraa se, ng'izey kul ma cere dii i ma ti affoo, wala dunbu foo masi laboo kuma nga hirrey ra;

Ga yee ka nga yaddayanoo hakiikandi hukum dumoo kaɗ ga Gandaa juwal ga ibay addin ra;

Ga laahidu sanbu ka mise kul tee ka meenjaari diiyan nd'alman futa tangam, a juwalyan henno yulwandi gandaa ra ;

Ga laahidu sanbu ka borey hunayanoo boryandi, ka windilaa saajaw hasaraw ra ;

Ga yadda Aduɗɗaa mee-nd'a-mee Adama-izetaray alhakey Dekilaraŝoɗoo ga kaɗ bangay 1948 desanbur jirbi 10 nda Afiriki Jamaa nda ng'Adama-izetaray alhakey Ŝartoo kaɗ bangay 1981 žuweɗ jirbi 27;

Ga laahidu sanbu ka adama-izey alhakey gongandi, k'i kula, waani-waani woyborey, zankey nda malalkoyney waney kaɗ i na kayandi waafakay kaddasey ra gandawey nda cere game nda taray gandawey nda cere kaɗ Mali n'i sijne, a yadd'i ga;

Ga laahidu sanbu ka torroyan dumi kul tangam ;

Ka yee k'anniya bangandi nga ga waafaku Afiriki cere diiyanoo ga ka ti affoo nda laafiya yulwandiyanoo nda cettekasiinaa kaɗ goo arežoɗey nda cere game, kondawey nda cere game, gandawey nda cere game, a nee nga ga waafaku koyne nda alfitinawey hanseyanoo kaɗ goo gandawey nda cere game žisitiisi dirandi fondo hennaa ra, sasawandiyar ra, boɗmayyan ra, nda gandawey borey borcinitaray timmantaa ga ;

Ga yadda nd'aŝariyaɗaɗoo kaɗ sintinoo ga ti a ra dunbu sahante :

BOŊ I : ALHAKEY NDA WAAZIBEY

DOBU I : ALHAKEY NDA BOŊMAYYANEY

Aŝariya-ize 1 : Mali-izey kul hayandi i ga cindi nda boɗmayyan, i ka sawa alhakey nda waazibey ra. Fayankayan kul kaɗ cinandi adama-izetaraa ga nga areežoɗoo ga

nga noonaa ga, nga ciinoo ga, nga siyoo ga, nga dumitaraa ga, nga damiiraa ga, ng'addiinaa wala politiki alkuuniyaa ga, kul ga konnandi.

Ašariya-ize 2 : Adama-ize goo nda jeeray beeri, a si toonandi. Adama-ize foo kul goo nda alhaku ka huna, ka bara nda nga boŋ, ka duu hallasiyan nda ka nga aladaboo wala ng'atabiyaa boŋdum.

Ašarya-ize 3: Hinoo no ma zanka jejebu ka hun borey haamay ka neereyanoo nd'ašarya hooyaney kaŋ ga hima nd'ey ra, nda ka tangam i mas'i hurandi muzulteeri laaley guruppey ra.

Ašariya-ize 4: A sii fondo ra i ma boro kul dam gurzugay ra, tamtaray ra, adama-ize kanbe kunafutay ra, kaŋ ga ti binekogay wane wala nda kaynandiyan wane.

Adama-ize foo kul, wala Hinoo goykaw foo kul kaŋ na nga boŋ tuume nda goy meerey wey cine, a n'i tee nda nga boŋ, wala boro tana foo yaamaryan ra, bora din ga zukkandi takaa kaŋ Hinoo ašariyaa na har.

Ašariya-ize 5: A si waazibandi boro kul ga, a ma koy huna taray ganda tana foo ra.

Boro kul kaŋ i na žilla ng'alkuuniyawey sabbu se, a ma tee politiki wane wala addiina wane, wala nga dumoo sabbu se, bora din ga hin ka duu goray dujandi fondo Mali lamaa ra.

Ašariya-ize 6: Boro kul kaŋ duu sibil kaŋ na ganji boŋmayyan fondo foo ga hin ka koy nga boŋ guna lotokor foo do kaŋ a na suuba nga boŋ se.

Boro kul si hin ka diyandi kasu gayyan dimma ra kaŋ ga bisa leer woytaaci cindi yaaha (48) nd'a man'ti nda deesižon kaŋ ciitayan kanandoo maažistara foo na noo.

Boro kul si hin ka diyandi kasu hugu ra nd'a mant'i nda yaamar hantumante kaŋ hun ciitayan kanandoo maažistara foo do kaŋ sii hini waani kul cire.

Ašariya-ize 7: Boro foo kul goo nda fondo ka duu ciiti ceeciyar kaŋ ga tee nda cimi, nda ciiti kaŋ teendi šarti ra kaŋ ga lakkal dii.

Batuyan alhaku ga sancendi boro foo kul se kaŋ na awoka suuba nga boŋ se kaŋ ga nga faaba, za ankeeti jinaa ra.

Boro kul kaŋ ga i na ciiti dunbu ga cindi tuumantetaray ra kaŋ ga henen, hala ciitihugey hinoo kaŋ goo nda waanay ma ng'albasi teekawtaraa tabatandi.

Zukkandiyanoo mana ti kala boro folloku wane. Boro kul si hin ka ceecandi, ka diyandi wala ka tuumendi albasi teeyan ra nda man'ti nda hini ašarya kaŋ zaandi hayey kaŋ harandi a ga se jine.

Ašariya-ize 8: Haya kul kaŋ hinoo ašaryaa man'a ganga si hin ganjandi, i si hin ka boro kul gaabi a ma haya tee kaŋ a man'a yaamar.

Ašariya-ize 9: Hiijay nda alaayan (hugu), no ti jamaa hunayanoo ra cinari lasaloo, hinoo g'i jejebu, a g'i daržandi.

Hiijay mana ti kala marakasinay kaŋ goo woy foo nd'aru foo game.

Ašariya-ize 10: Cawandiyanoo, bayraycawoo, goyoo, hugu, hoorawey, gaahambaanoo, borotaray hallasiyanoo, hunandiyanoo nda hari duuyanoo, no m'alhakey kaŋ bayrandi tabatandi.

Ašariya-ize 11: Gandaa- ize foo goo nd'alhaku ka caw.Forba cawoo g'alwaazibi,a ga tee yaada,ibaayi addin ra.Bonse cawoo ga bayandi,a ga goyandi miseyaŋ ra kaŋ ašaryaa na har.

Ašariya-ize 12:Hugoo,bonse mayray,boro foo hunaroo nda nga alaayaney,misey kaŋ ga boro foo de guna, dubukasinay nda toonandiyani sirri, si hin ka hoondi. Haya si hin ka too i ga kaŋ man'ti nda fondowey kaŋ hini ašariyaa n'i kayandi.

Ašariya-ize 13: Mayray alhakoo ti haya kaŋ ga sancendi. Boro kul mayraa si hin ka hun a kone kaŋ man'ti nda dalil kaŋ ti borey kul nafaa sabbu se, nda woo din tee nooru ga banandi a se kaŋ ga sawa nda hasaraa.

Ašariya-ize 14: Boro foo kul goo nda fondo ka nga boŋ lakkaloo noo, nga bayraa, ng'addiinaa, nga ganahayaa, ng'alkuuniyaa nda nga senney bangandiyanoo, hinoo ašariyaa beerandiyanoo bande.

Ašariya-ize 15: Toonandiyan boŋmayyan ra nda alhabar duuyan fondo ga bayrandi nda ka gaaranti . I ga teendi misey kaŋ hini ašaryaa n'i kayandi bande.

Ašariya-ize 16: Assana nd'annaamu teegoyey cinayan boŋmayyanoo ti haya kaŋ ga bayrandi nda ka gaaranti. I ga teendi misey kaŋ hini ašaryaa n'i kayandi bande.

Ašariya-ize 17: Hinoo ga boŋmayyan koy ka kaayan, gorodoo suubayan nda boŋmayyan, boŋmayyan konday teeyan, margayan, boro bande hangayan nda dukuri wala binekaanay cebeyan, a g'i bay nda k'i gaaranti, misey kaŋ hini ašariyaa n'a kayandi bande.

Ašariya-ize 18: Goy nda hunanzamay alhaku ti haya kaŋ ga bayrandi, borey kul ga sawa a ra.

Boro foo kul si hin ka waazibandi ka goy tee kala forbagoy kaŋ duuraa ga jer borey kul ga, sawayan ra, ašariya fondawey bande.

Ašarya-ize 19: Boŋmayyan goy faasa konday ti haya kaŋ ga gaaranti. Kondawey kaŋ ga faasa ga ng'i goyey tee bila nda i m'i gaabi, i sii nda kaydoo tanayan kaŋ man'ti ašariyaa waney.

Ašariya-ize 20: Goyfuryan alhaku ga gaaranti. A ga teendi ašariyawey bande kaŋ ga bara sohõ da.

Ašarya-ize 21: Boŋmayray Anterpirizi ga gaaranti ašariyaa fondawey bande kaŋ ga bara sohõ da.

Ašariya-ize 22: Boro foo kul goo nda alhaku ka huna windila henenanta ra kaŋ ga duumi.

DOBU II : WAAZIBEY

Ašariya-ize 23: Ganda-ize foo kul, wala boro foo kul kaŋ goo nda goray Mali gandaa ra, a ga waazibi a ga, a m'ašariyaŋoo beerandi mise kul kaŋ no ra.

Ašariya-ize 24: Baabahuu batuyan ga tee ganda-ize foo kul se waazibi.

Ganda-izey kul kaŋ jiirey ga too jiiri 18 nda a kacca ga hin ka kay hinoo malfa zaakey nda hallasiyan saħawey jerey ga k'l faaba baabahu batuyanoo se.

Ašariya-ize 25: Windila jejebuyanoo nda nga koyjinayan hennaa hunayan here ga tee waazibi ganda-ize foo kul se nda hinoo se.

Ašariya-ize 26: Albaalawu kaŋ bangay banda ga, ganda-izey kul foo goo nda fondo ka nga gaakasinaa tee fondawey kaŋ ašariyaa n'i kayandi bande.

Ašariya-ize 27: Ganda-ize foo kul ga hima ka nga ganda-izetaraa waazibey tee, sanda ka ng'alkaasey nda nga saalawey bana.

Ašariya-ize 28: Ganda-ize foo kul ga hima ka goy forba almaanoo se, ka forba almaanoo beerandi nda k'a jejebu.

Ašariya-ize 29: Ganda-ize foo kul kaŋ zaandi hinoo tenjoo ra wala kaŋ ga huuga nda forba goy wala forba sarwiisoo dontay, a ga waazibi a ga, a m'a tee nda lakkal nda alaadirtaray nda beeray.

BOŊ II : HINOO NDA NGA BOROCINITARAY TIMMANTAA

DOBU I : HINOO TENJE

Ašariya-ize 30: Mali ganda no kaŋ goo nda nga borocinitaraa, a goo nda nga borocinitaray timmantaa, a ga ti affoo, a si zemna, deemokarasi goo a ra, addiinawey kul ga sawa a ra, borotaray goo a ra.

Nga fondomisoo ti jamaa gofornamaŋ kaŋ jamaa na gorandi, jamaa hunday nafaa se.

Mali gandaa hinoo gorodogoo ti Bamako. I ga hin k'a ganandi ka koy nd'a, gandaa nongu tana foo ra nda hini ašariya.

Mali gandaa silbaa mana ti kala tafala noonay hinzaa kanj ti cinari sukante hinza kanj ga sawa, i ga tee noonay firži, iwoole nda iciray.

Fondaa kanj gandaa na kayandi nga boŋ se ti; « Jama foo - Anniya foo – Addin foo ».

Mali gandaa suboo ti: « Mali ».

Ašariya no ma Mali tammaasawey nda jalawey kayandi, a ga fondomisey nd'alhaaley har kanj bande i ga goyandi.

Goy kul kanj ga ašariyaa hoo nda gandaa tammaasawey zaayanoo bila nda yaamaryan ti hayayan kanj ašarya g'i konnay.

Ašariya-ize 31: Baabahuu senney ti Mali hinoo senney.

Goydoo ašarya no ma baabahuu senney fondomisey nda ngi goyandiyanoo alhaaley har.

Annasaara sennoo ti hinoo goy sennoo.

Hinoo ga hin ka senni tana foo suuba a m'a ka goy.

Ašariya-ize 32: Addiinawey kul sawandiroo si wacce nd'addiinaa, nda ganahayey. Nga taasihayaa ti ka yulwandiyani tee nda ka borey nda cere game hunaroo sahandi kanj cinandi cere muŋeyan ga nda, senni yeetiyani borey nda cere game, nda borey ma faham cere se.

Hinoo ga addiinawey, ganahayey, boŋmayyan lakkal, nda ganahayey hangayanoo boŋ ibaayi ra, gaaranti ašariyaa beerandiyanoo bande.

Ašariya-ize 33: Borotaray laamaa tikoo kanjey ti gaakasinay, sasawandiyani, bisacerayjanay, jejebuyan nda cerediiyan. Hinoo ga fondawey kanj tilasu sanbu ka ngi goyoo dirandiroo faalandi.

Ašariya-ize 34: Forba goyoo ga cebandi nda fondomiseyan kanj ga jer gandaa boŋmayyan timmantaa ga, hayey kanj jamaa na i suuba nga boŋ nafaa se nda nga nafawey batuyanoo se.

Ašariya-ize 35: Forba hini kul si hin, zukkandiyani sabbu se, ka wata hini ra kanj a duu a ašaryanaa ra wala ašarya foo ra, ka baytal almaanoo wala forba almaanoo zay ni boŋ nafaa se wala wey kanj kone hinoo goo nafaa se, ng'i hugey borey nafaa se,

konday fooyaŋ nafaa se, wala boro tana fooyaŋ se nda bisaceray, nda meenjaaritaayan, alman futu margayan, lakkalzayyan wala nda dabari tanayaŋ.

Ašariya-ize 36: Mali laamakanjey ti:

- Ganda Persidaŋoo;
- Gofornamaŋoo;
- Depitey batoo;
- Ciitihugu beeroo;
- Ašariya ciitihugoo;
- Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo;
- Nooru mise, borotaray, windila nda annaamu konsayoo.

DOBU II : BOROCINITARAY TIMMANTAA TENJE

Ašariya-ize 37: Ganda borocinitaray timmantaa man'ti kala jamaa kul wane kaŋ alwakiiley kaŋ suubandi nda wote no m'a dirandi sanda: wote kaŋ ra boro ga ni kandidawoo suuba n'i boŋ se, wote kaŋ ra kandidaawoo kaŋ se i ga wote, borey kaŋ huru nda wote no m'a suuba, wala nda jamaa wote.

Jamaa dunbu foo kul wala hundikoyni foo kul sii nda fondo ka goyoo din alwakiilitaraa noo nga boŋ se.

Ašariya-ize 38 : Wotaa ti borey kul wane. Borey kul ga sawa a ra, a ga teendi sutura ra. A ga hin ka tee wote kaŋ ra boro ga ni kandidawoo suuba n'i boŋ se wala wote kaŋ ra borey kaŋ i n'i suuba no ma boro tana foo suuba.

Wotekey ti,mali ganda-izey, woyboro nd'aruboro kaŋ too woteyan, ngi ganda-izetaraa alhakey nda politiki waney ga timme taka kaŋ nd'ašaryaa na har.

Ašariya-ize 39: Parti politikey ga hima ka faaba tee wotaa teeyanoo fondaa ra. I ga bayray caw ,I ga ng'i goyey tee ngi boŋ ibaayoo ra fondomisey kaŋ ašariyaa n'i honnandi bande.

I ga hima ka beeray dam gandaa borcinitaray timmantaa fondomisey ga, deemokarasi ga, gandaa cindiyanoo haya kul masi žebu ka hun a ra, gandaa ma tee afolloku cere ra, nda kaŋ hinoo m'addiinawey kul sawandi.

Ašariya-ize 40: Demokarasi fonda ra, borey kondawey ga ganda-izetaray lakkaldamyan dontay tee, kaŋ ra borey kul goo kaydo, fondomiseyaŋ ra kaŋ ga hanga ašaryaa bande.

Ašariya-ize 41: Hinoo ga nga borocinitaray timmantaa goyoo tee gandaa laamaa kul bande.

Hinoo sii nda fondo ka dawoo dunbu kul noo boro se, wala ka banda bere gandaa borcinitaray timmantaa alhakey affoo kul ga, kaŋ a g'i goyandi nga laamaa ra. Haya kul kaŋ ga kate albasi kaŋ ga too gandaa ma hun nga takaa ga, woo din ti hasaraw beeri kaŋ si baa gandaa dabay-dabayyanoo se.

Ašariya-ize 42: Hinoo goo nda borocinitaray timmante alhaku duurawey nda dawoo boŋ duurawey ga kaŋ ga duwandi Mali dawoo ga.

Duurawey nda laboo boŋ duurawey nafaa fattandiyanoo ga hima ka teendi ašariyawey beerandiyanoo bande, kaŋ ga windilaa jejebu, hõ zamankasiney nda wey kaŋ ga ti kaa nafaa se.

BOŊ III : HINI DIRANDIKAA

DOBU I : GANDAA PERSIDAŊOO

Ašariya-ize 43: Ganda persidaŋoo ti gandaa boŋkoynoo. Nga no m'ašaryanaŋoo hawgay. A ga ti silbay kaŋ gandaa ti affoo. Nga ti alwakiiloo kaŋ huuga nda gandaa borocinitaraa, nda gandaa ma cindi ka ti affoo, nda waafakawey nd'allaahidey kaŋ goo ganda nda ganda tanawey nda cere game, a m'i beerandi. A ga lakkal tee hinoo dirandiyan duumantaa se nda ka hinoo goyey hangandi cere bande.

Ašariya-ize 44: Ganda persidaŋoo no ma ga gandaa koyjineyanoo politikoo kayandi.

Ašariya-ize 45: Gandaa persidaṇoo si huru kala nda wote jiiri guu laamayan se wote kaṇ ra boro ga ni kandidawoo suuba n'i boṇ se. A ga hin ka zaandi cee foo koyne jiiri guu fuula se .

Taka kul ra, boro foo kul sii nda fondo ka bisa manda hinka ga persidantaray ra.

Ašariya-ize 46: Boro kul kaṇ ga Mali persidantaraa ceeci ga hima ka tee Mali-ize lasal, a masi bara nda ganda tana foo ganda-izetaray kaddasu waatoo kaṇ a ga nga kandidataraa kaddasey jisi.

A ga hima ka bara nda nga politiki nda nga ganda-izetaray alhakey kul, a ma bara nda aladabu henno, a ma ti boro alaadirante.

A ga hima ka bara nda jiiri 35 nd'a kacca, nd'a boobo jiiri 75 hanoo kaṇ r' a ga koy kandidataraa kaddasey jisi, a ma tee boro kaṇ ga hin ka goyoo tee.

Ašariya-ize 47: Gandaa Persidaṇ tagaa wotaa ga tee jirbi woytaaci cindi guu ra nd'a kacca wala jirbi woyduu ra nd'a boobo ka jin persidaṇoo kaṇ goo no mandawoo benyanoo se.

Ašariya-ize 48: Gandaa Persidaṇoo ga suubandi nda wote kaṇ ra a duu wotekey iboobaa.

Nda woo mana duwandi wote jinaa ra, wote hinkante ga soolu ka teendi alhadi hinzantoo ra, zaabi jinawey fattayanoo banda ga kaṇ ašariyaṇaa hugoo n'i bangandi. Nd'a gar kaṇ, jirbi iyyaa ra kaṇ ga hanga wote jinaa zaaroo, kandidawey affoo buu wala a duu haya kaṇ na ganji, ašariyaṇaa hugoo ga hin ka wotaa yeeti han tana foo ga kaṇ si hin ka bisa jirbi woy cindi guu.

Wote hinkantoo ga teendi kandidaa hinkaa game kaṇ duu wote jinaa ra boro boobo.

Persidaṇoo ti, bora kaṇ duu wotekey kul iboobaa.

Nda buuyan tee, wala kandidawey kaŋ se wote hinkantoo ga tee affoo wanji wala a duu haya kaŋ na ganji, wotaa ga cindi nga feerayanoo ra bora se kaŋ duu wotekaw boobo boro hinkaa dumaa ga.

Nda, wote hinkaa nda cere game, kandidawey affoo buu wala a duu haya kaŋ na ganji, ašariyaŋa hugoo ga hin ka wotaa yeeti han tana foo ga kaŋ si hin ka bisa jirbi woy cindi guu.

Ašariya-ize 49: Gandaa Persidaŋoo wotaa cere bande hangayanoo korosiyanoo ašariyaŋaahugoo no m'a juwal, a ga goro ka faasaakey senney laasaabu nda ka wotaa zaabi kokorantey bangandi.

Ašariya-ize 50: Ašariyaa no ma dabarey timmandi kaŋ ga tuuji Gandaa Persidaŋoo wotaa teeyanoo ga.

Ašariya-ize 51: Gandaa Persidaŋoo goyey si koy nda politiki goy kul, wala nda goy kul kaŋ wote ma boro dam a ra, wala nda forba goy kul wala mo nda goymee tana foo kul kaŋ ga kate a se nafaw.

Ašariya-ize 52: Nga fuulaa wala nga madaawoo waatoo ra, Gandaa Persidaŋoo si hin ka duu haya kul wala ka haya sufuray nda nga boŋ wala nda boro tana foo kaŋ a na yaamar, mayray ra kaŋ ti Hinoo wane. A si hin ka bara wala ka mee dam forba yoobey ra nda boŋse yoobey nooyanoo ra, nga hunday wala boro foo tana kaŋ a na yaamar, alhukumey wala nga laamakanjey kaŋ ti hinoo wane wala wey kaŋ goo nga juwaloo ra.

Ašariya-ize 53 : Waati kaŋ ra Gandaa Persidaŋoo duu haya kaŋ na ganji a ma nga goyey tee waati dunba ra, waati din nga hinoo ga willi Minisitirey jinehunoo kanboo ra.

Waati kaŋ ra Gandaa Persidantaraa kon, dalil kul kaŋ no sabbu se wal'a duu haya beeri kaŋ na ganji, wala haya kaŋ na ganji sōy-sōy kaŋ ašariyaŋaahugoo na laasaabu alhabar nooyan banda ga kaŋ hun Dipitey Batoo Persidaŋoo, Sena Persidaŋoo nda

Minisitirey jinehunoo do, waati din Gandaa Persidaṅoo goyey ga willi Depitey Batoo Persidaṅoo se. Nda Depitey Batoo Persidaṅoo duu haya kaṅ na ganji, a wanji wala a buu, waatoo din ra nga goyey ga yee Sena Persidaṅoo se.

Gandaa Persidaṅ taagaa wotaa ga teendi jirbi wooyagga ra nd'a kacca, nd'a boobo a ma si bisa jirbi zangu nda waranka ga laasaabay banda ga kaṅ persidantaraa kon, wala haya dumi beeroo kaṅ na ganji, nda hayaa kaṅ na ganji sōy-sōy.

Boraa kaṅ goo Gandaa Persidaṅoo dogoo ra waati din si hin ka tee kandida wotaa kaṅ ga kaa ka tee ra.

Taka kul kaṅ nda Persidantaraa koonu, boraa kaṅ huru dogoo ra si hin ka ašariyaṅaṅoo woo ašarya-ize 57, 60, 69, 70 nda 184 dirandi.

Ašariya-ize 54: Persidaṅoo kaṅ zaandi ga huru ka goy, Persidaṅoo kaṅ goo no mandawoo benyanoo ga.

Ašariya-ize 55: Hala a ga huru goy, Gandaa Persidaṅoo ga žee, ašariyaṅaa ciitihugoo jine, batu jeerante ra, kaṅ ra a ga nee :

« Ay ga žee, Irkoy jine nda Mali-izey jamaa kul jine, kaṅ ay ga ašariyaṅaṅoo nda ašariyawey beerandi, ay ga taka tee kaṅ ra borey m'i beerandi, ka hinoo alhaaloo hallasi, k'ay goyey tee Gandaa nafaa se, ka boro alhakey nda ngi boṅmayyaney, hayey kaṅ deemokarasi gurgay ka duu ey nda baytal almaaney hallasi, ka gandaa footaraa, gandaa borcinitaraa nda gandaa laboo timmantaa gaaranti, k'ay boṅ tee boro kaṅ si zanba, boro alaadirante kaṅ ga goy baabahuu se nda ka taka kul tee hala Afiriki footaraa ma hin ka tabati.

Hala de ay na žeeyanoo woo hoo, Mali-izey jamaa ma ngi naanaa kaa ay ga, i ma ašaryaa zurandi ay ga takaa kaṅ nd'a harandi ».

Ašariya-ize 56: Jirbi iyye šarti ra nga gorandiyanoo banda ga, Gandaa Persidaṅoo ga nga mayrawey bangandi kaddasu ga k'i noo Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo

Persidaŋoo se. Kaddasoo ga taagandi jiiri ka kaa jiiri nda hanoo kaŋ a ga hun nga goyey ra.

Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo Persidaŋoo ga borey noo alhabar nda kaddasoo teeyanoo nda nga taagandiyanoo.

Ašariya-ize 57: Gandaa Persidaŋoo no ma misitirey jinehunoo suuba ka a gorandi, nga no ma a kaa nga goyey ra.

Nga ma gofornamaŋoo borey cindey zaa, nga minisitirey jinehunoo waafakay ra, a ga ngi goyey kayandi.

Ašariya-ize 58: Gandaa Persidaŋoo no ti minisitirey margaa jinehunoo. Minisitirey jinehunoo ga hin ka huru Persidaŋoo dogoo ra ka tee minisitirey margaa se jinehunoo nga yaamaroo ra, zaaroo margaa dalil cerecerantaa ga.

Ašariya-ize 59: Gandaa Persidaŋoo ga ašaryawey dirandiyanoo yaamar jirbi woy cindi guu ra ašariyawey kaŋ yeddandi sanbayanoo banda ga Gofornamaŋoo se. Mookonnay ra, yaamaroo šartoo ga hin ka tee jirbi yaaha.

Hala šartoo ga ben, a ga hin ka ceeci depitey batoo ga waafakay taagaa ma teendi ašaryaa ga wala nga ašariya-ize foo-fooyaŋ ga.

Waafakay taagaa woo, i si hin ka wanji nd'a, a ga yaamaroo šartoo kayandi.

Ašariya-ize 60: Gandaa Persidaŋoo, nga boŋ yaamaryan ra wala depitey batoo hugu hinkaa honnandiyanoo ra, ašariyaŋaa ciitihugoo lakkal nooyan banda ga kaŋ harandi hinoo Žurnaloo ra, i ga hin ka koy nd'a jamaa wote'arefarandom ra, mise kul kaŋ ga gandaa nafa, ašariya porože kul kaŋ ga tuuji forba hiney sooluyanoo ga, waafakay wala dupandiyan waafakay kaddasu kaŋ si ašariyaŋaa hoo, ga kate albasi laamakanjey dirandiyanoo ga.

Waati kaŋ ra jamaa wotaa waafaku nda porozeewoo, Gandaa Persidaŋoo ga nga dirandiyanoo yaamar šartey kaŋ goo ašariya-ize 59 ra bande.

Ašariya-ize 61: Jiiri ra cee foo, handu hinza jinaa ra, Gandaa Persidaŋoo ga selen Gandaa alhaaloo ga depitey batoo margaa jine.

Ašariya-ize 62: Gandaa Persidaŋoo nda Depitey batoo nda seena ga toonandi cere do nda dontay hantumanteyan kan Depitey Batoo Persidaŋoo nda seene Persidaŋoo g'i caw. Depitey margaa banda ga, Gandaa Depitey Batoo nda Seena ga margaw cerecerante tee woo sabbu se.

Ašariya-ize 63: Gandaa Persidaŋoo ti Hinoo malfa zaakey nda hallasi sahāwey boŋkoyni beeroo. Nga no ma Gandaa hallasiyan konsayoo nda Gandaa batuyan komitaa juwal.

Gandaa Persidaŋoo no ma fondo noo ka borey tunandi gandaa kul bande nda ka fondowey cebe kan nda Gandaa-izey ga huru Gandaa jejebuyanoo ra, waati kan hallasiyan misoo g'a waazibandi.

Ašariya-ize 64: Gandaa Persidaŋoo ti ciitihugey konsay beeroo persidaŋoo.

Ašariya-ize 65: Gandaa Persidaŋoo goo nda fondo ka yaafa. A ga yaafayan ašaryawey noo.

Ašariya-ize 66: Gandaa persidaŋoo no ma kanbefur ašariya himakasinawey nda dekerewey ga kan zaandi minisitirey margaa ra.

Ašariya-ize 67: Gandaa Persidaŋoo no ma goymijney kan ašaryaa n'i kayandi noo ganda-izey nda sooje jelakoyey se.

Gandaa Jelawey Juwalkaw Beeroo, jela beeri koyey, anbasaderey nda diyaw cerecerantey, areežonney Gofernerey, gallu beerey alhukumey jinehuney ga zaandi nda dekere minisitirey margaa ra.

Alwakiiley zaayanoo ga jer cerecereyan waanay, adunnaa bayray, nda alaadirtaray silbayyan bande.

Ašariya-ize 68: Gandaa Persidaṇoo no ma Anbasaderey nda Diyaw cerecerantey sanba taray gandawey nda Gandawey nda cere Kondawey ra.

Nga no Anbasaderey nda taray diyaw cerecerantey bismilla i ma goy.

Ašariya-ize 69: Gandaa Persidaṇoo ga hin ka Gandaa depitey batoo goyoo kayandi, depitey batoo hugu hinkaa Persidaṇey nda ašaryanaṇoo ciitihugoo Persidaṇoo saawaryan banda ga.

Sayyan kul si hin ka harandi fuulaa handu woy cindi hinka jinaa ra wala waati ra kaṇ Persidaṇ zumandiyan mise bangay.

Wote yammantey ga teendi jirbi woyduu ra nd'a kacca, nd'a boobo jirbi zangu nda waranka ra hinoo sayyanoo banda ga.

Sayyan taagaa kul si hin tee jiiroo ra kaṇ ga hanga wotewey wey bande.

Šartoo benantaa ga kaṇ i na kayandi kaṇ goo ašarya-izoo woo zuu hinzantoo ra, nda depitey wotewey mana teendi, Dipitey Batoo kaṇ say ga yee nga goyey ra.

Ašariya-ize 70: Waati kaṇ ra hinoo laamakanjey, gandaa borcinitaraa, gandaa timmantaa, nda gandawey nda cere game allaahidey goyandiyaney goo mise laalayan ra, taka šenda cahante ra nda waati kaṇ ra forba ašariya hiney cerebande goyandiyanoo kay, waati din Gandaa Persidaṇoo ga fondo cererantey sanbu kaṇ misey g'i waazibandi nga nda Minisitirey jinehugoo, Depitey batoo Persidaṇoo, Seena Persidaṇoo nd'ašaryanaa ciitihugoo Persidaṇoo cere šaawaryan banda ga.

A ga donto k'alhabar tee gandaa kul ra.

Depitey ciitihugoo goo nda fondo ka marga.

Hini cerecerantey wey goyandiyanoo kaŋ Gandaa Persidaŋoo n'i tee si hima taka kul ra, ka Gandaa borcinitaray timmantaa wala gandaa timmantaa dam šenday ra.

Hini cerecerantey taasihayey ti ka hinoo goyoo hangandi cere nda ka laamakanjey dirandiyanoo yeeti nga taka ga,šarti cahanteyan ra,taka kaŋ nda ašariyaŋaŋoo na har.

Hini cerecerantey dirandiyanoo ra, Gandaa laamakanje foo kul si hin ka say wala k'a kayandi.

Fondowey kaŋ ti ašariya wane kaŋ zaandi hini cerecerantey goyoo waatoo ra sii nda nafaw foo kul nd'a gar kaŋ Depitey Batoo mana i sije, šarti ra kaŋ ga sawa nda jirbi woyyagga ngi huru ka goyandiyanoo jine.

Ašariya-ize 71: Gandaa persidaŋoo ga hin ka nga hini fooyan willi minisitirey jinehunoo se.

Gandaa persidaŋoo goyey kaŋ man'ti wey kaŋ harandi asariya-ize 57 ,60, 65, 69 nda70 ra,nda ašarya-izoo woo zuu jinaa wanoo ,minisitirey jinehunoo no m'i sije ,nda woo din tee minisitirey kaŋ ašarya-izey wey g'i guna mo ga filla k'i sije.

Ašariya-ize 72: Asariyaa no ma nafawey kayandi kaŋ gandaa persidaŋoo ga hima ka duu ey, nga nda gandaa persidan zeeney kul kaŋ ganda-izetaray alhakey ga timme.

Ašariya-ize 73: Gandaa persidaŋoo alwakiilitaraa ga hin ka hun a kone nda na zanbataray goy beeriyan tee.

Depitewey batoo ga hin k'a zumandi nd'a na zanbataray beeri tee.

Zanbataray beeri ga tee waati kaŋ ra gandaa persidan na nga žeeyanoo hoo.

Bonkoynitaraa hunyanoo anniyaa si hun kala depitewey batoo hugu hinkaa borey affoo do. Waafakay ga tee a ga nda jamaa iboobaa yedda a ga.

Hugoo kaŋ n' anniyaa zaa g'a ka too komišoŋoo do kaŋ goo nda waanay, woo din ga hāayaney nda fiši-fišiyaney kaŋ ga tilasu tee kaŋyaŋ bande komišoŋoo ga guna wala fondomisoo ga hangandi wala a ma jaŋ ka hangandi.

Nda komišoŋoo dii kaŋ fondo sii kaŋ nd' a ga hangandi, boŋkoynitaraa hunyanoo si bara koyne.

Nda komišoŋoo n'anniya bangante zaa nda fondomisoo hangayanoo, a ga tuumeyan kaddasoo hantum k'a noo depitewey batoo se hala ngi borey iboobaa m'a wote.

Waati kaŋ ra i yedda tuumeyan kaddasoo ga, depitey hugu hinkantoo ga duu alhabar jirbi yaaha šarti ra, a ga hima ka nga lakkaloo noo sanda hugu jinaa takaa jirbi woy cindi guu šarti ra. Nda yeddayan mana tee tuumeyan kaddasoo ga, boŋkoynitaraa zunbuyanoo misoo ga kay.

Depitey hugu hinkaa tuume damyanoo ga kate bila ašaryahooyan i ma gandaa persidaŋoo boŋdaabaa jer k'a kaa a ga.

Depitey hugu hinkaa ga marga **margaw cahante** ra ka selen Gandaa persidaŋoo zunbuyanoo ga. Zunbuyanoo ga teendi waati kaŋ ra borey kaŋ goo no jinde hinza itaaci ra yedda nd'a.

Jindey de kaŋ ga baa Persidaŋoo zunbuyanoo no ma kabandi.

Ciitihugu beeroo persidaŋoo no ma margaw cahantaa goyey junehuntaraa sanbu.

Gandaa Persidaŋoo goo nda faasayan alhaku. A ga hin ka faasakaw kaŋ a bag'a suuba nga boŋ se, ciitoo fondomisoo kul bande.

Goydoo ašariya no ma ašariya-izoo woo goyandi fondowey kayandi.

Ašariya-ize 74 : Gandaa Persidaŋoo no ma bonewey nd'ašariyahooyaney kaŋ teendi nga fuulaa banda ga azukkaa zaa, ašariyawey kaŋ ra borey kul ga sawa ciitihugey jine.

Amma, i si hin k'a gaabi a ma šeede, wal'ašarya ma zuru a ga, ka tee alhabar nookaw, k'alhabar ceeci a ga wala ka ciiti feeri a ga hala nga mandaawoo ma ben. Šarti kul kaŋ i na noo kaŋ mana goyandi, koyoo ga jaŋ nga alhakey.

Ciiti goydo dumi-dumey nda fondomisey kaŋ ra šenday duwandi ga hin ka fillandi wala, i ma yee i ga handu foo ra nga goyey kayandiyanoo banda ga.

DOBU II : GOFORNAMAŊ TENJE

Ašariya-ize 75 : Gofornamaŋ cinaroo ti Minisitirey jinehunoo kaŋ ti Gofornamaŋ boŋkoynoo nda minisitirey. Goydoo ašarya no ma Gofornamaŋ borey hinnaa kayandi.

Ašarya-ize 76 : Gofornamaŋ no ma Gandaa politikoo dirandi kaŋ Gandaa Persidaŋoo na honnandi. Nga kone alhukumoo goo.

Ašariya-ize 77 : Minisitirey jinehunoo no ti Gofornamaŋoo boŋkoynoo. Woo din bonga nga no ma Gofornamaŋ goyoo dirandi.

A ga lakkal tee ašariyawey dirandiyanoo se. Nda man'ti ašarya-ize 66 nda 67 dabarey, a ga hinoo ašarya fondowey dirandi.

A ga hin ka nga hinoo goy fooyaŋ willi misitirey se.

Minisitirey jinehunoo ga hin ka huru Persidaŋoo dogoo ra, ka tee minisitirey margaa se jinehun nga yaamaroo ga, zaaroo margaa dalil cerecerantaa ga.

A ga huru dogoo ra Gandaa hallasiyan nda faasayan konsayoo jinehuntaraa ra.

Minisitirey jinehunoo ga nga goyey siŋe, minisitirey kaŋ ga huuga nda goyey dirandoo mo ga yee k'i siŋe.

Ašariya-ize 78 : Gandaa persidaŋoo jine,goyey kul alwakiilitaraa sii kala gofornamaŋoo kone.

Ašariya-ize 79 : Gofornamaŋ borey ga ngi mayrawey bayrandi nda kaddasu hantumante kaŋ i g'a noo hinoo nooru juwalyan ciitihugoo persidaŋoo se, šarti ra kaŋ si bisa jirbi waranza ngi zaayanoo banda ga.

Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo persidaŋoo g'alhabar tee Gandaa borey kul se kaŋ mayrawey bangandiroo nda ngi taagandiyaney tee ka ben.

Ašariya-ize 52 ašariyawey ga dirandi Gofornamaŋ borey ga.

Ašarya-ize 80: Minisitirey jinehunoo ga Gofornamaŋ goyoo sooluyanoo har Depitey Batoo jine. Bangandiyanoo ga tee depitey batoo hugu hinkaa affoo kul jine, jirbi waranza ra nd'a boobo Gandaa Persidaŋoo meesenoo banda ga kaŋ ra a na, gandaa alhaaloo filla borey se. Nda woo din tee, lakkal barmay-barmay senniyan kaŋ ra yaamaryan goo ga teendi bila woteyan.

Ašariya-ize 81: Minisitaray goyey si koy nda goy kul kaŋ wote no m'a noo boro se, a si koy nda goymee tana foo kul kaŋ goo gandaa ra wala koyraa ra, nda forba goy kul wala goymee tana foo kul kaŋ ra nooru goo.

Ašariya-ize 82: Gofornamaŋ goykey ga bonewey nd'ašaryahooyaney kaŋ tee ngi fuulaa goyey ra allamaanaa zaa.

Ciitihugu Beeroo no ma huuga ciitoo nda nga sooluyanoo. Ciiti sooluyanoo man'ti kala azukka ciitihugey wane kaŋ ra borey kul ga sawa.

Ciitoo se, alhabar ceeciyanoo nda ciiti teeyanoo, nda azukka fondomisoo kodey ti hayayan kaŋ ga goyandi.

DOBU III : ALHUKUMOO TENJE

Ašariya-ize 83: Alhukumoo ga nga diyawtarawey tee nda alhaali boobayan kanj goo nda nafaw jaamaa se, ka goyey tee kanj se i na sarwiisey din gorandi.

Ašarya-ize 84: Alhukumoo ga kaydoo beeri zaa duure mise jinekoyyanoo, borotaray nda annamu yulwandiyanoo ra, mise ra kanj ga hima kolektiwiteewey nda borey kanj ga muraad'ey yantasey bande, henenyan, adama-izetaray alhakey beerandiyanoo nda demokaraasiwoo fannoo bande.

Ašarya-ize 85: A ga waazibi alhukumoo goykey ga, ngi dontawey goyey ra, i ma forba goyoo fondomise lasaley beerandi kanj r'a ga bara ašarya fonda hangayanoo, sasawandiyan, nda faasajanay, i masi bara jere kul here, i ma hanga ngi jinebandoo. I ga hima ka bara nda beerandiyan attabiya lasal fondo ašaryawey, nd'adama-ize aladabu fondomisey tenje cerecereyan ra, ngi nda borey ma tee affoo cere ra, i ma bara nd' alaadiritaray beeri.

Ašariya-ize 86: Hinoo ga lakkal tee alhukumoo borey goymee zaayanoo se fondo henenanteyan bande kanj ga saayawey sasawandi borey kul se, nda ka ngi goymijnoo dirandiyanoo gorandi waanay nda goybayray silbayyan bande.

Ašariya-ize 87: Hinoo ga lakkal tee k'alhukumoo goykey dam goy mise henneyan ra, sanda handubanaw nda hallasiyan kanj ga tilasu ngi dontawey fonda ra.

DOBU IV : BOŃSE HINI KANBEY

Ašariya-ize 88: BoŃse hini kanbey ga ngi dontawey tee nda cercere, musulha ceeciyen ra, goy dirandiyan hangandiroo fanney bande, cimi ceeciyen nda korosiyan ra, boŃmayyan jejebuyanoo nda borey alhakey misoo ra, wotawey sooluyanoo nda ngi juwalyanoo ra.

Ašariyaa no ma boŋ se hini kanbey gorandi.

DOBU V : HINOO MALFAZAAKEY NDA HALLASI SAHAWAY

Ašariya-ize 89: Hinoo malfazaakey nda hallasi sahāwey no ma huuga nda gandaa batuyanoo nd'a ma cindi nga takaa ga, borey nda ngi mayrawey jejebuyanoo,baani tabatandiyan nd'ašariyawey zurandiyanoo.

I ga huuga nda gandaa duuramiŋoo, adama-izetaray, nd'annaamu jinekoyyanoo goyey, nda gandaa windilaa jejebuyanoo .

Ašariya-ize 90 : Hinoo malfazaakey nda hallasi sahāwey si goy kala Gandaa hinoo se. Gandaa Hinoo wane nd'ey, i sii politiki kanbe foo kul se, i ga bara Alhukumoo politikoo cire.

Ašariya-ize 91: Hinoo malfazaakey si hin ka bara borey baanoo tabatandiyanoo ra nd'a man'ti misey, kaŋ ašariyaa n'i kayandi ra.

Ašariya-ize 92: Hinoo malfazaakey nda hallasi sahāwey ga hin ka bara dontayyan ra taray gandawey ra, alaafiya nda tabatandiyan wala hallasiyan fondo ra, Mali allaahidey kaŋ a n'i sogu nda ganda tanayan beerandiyanoo sabbu se.

Ašariya-ize 93: Hinoo ga taka kul tee kaŋ ga kate nga malfazaakey nda hallasi sahāwey ma duu hinagu waati kul, maana i ma duu borey nda goyjinawey kaŋ tilasu hal'i ma hin ka ngi dontawey timmandi. Borey nda goyjinawey din fasalyanoo ga teendi ašariyawey porogamey hanga-hangandiyanoo bande.

BOŊ IV : AŠARIYA HINOO TENJE

DOBU I : DABARI YAMMANTEY

Ašariya-ize 94: Depitey batoo no m'ašariyawey hinoo dirandi.

Depitey batoo no m'ašaryaa wote nda ka forba politikey zimam.

Ašariya-ize 95: Parlamanoo goo nda hugu hinka kaŋ ti: ganda a depitey batoo nda Seena.

Margaw beeroo man'ti kala Parlamanoo hugu hinkaa cere kubayyanoo wala binde ngi margaa. Margaw beeroo jinehunoo mana ti kala Ganda a Depitey Batoo Persidaŋoo, jinehun hinkantoo mana ti kala Seena Persidaŋoo.

Ašariya-ize 96 : Ganda a Depitey Batoo borey jelaa ti depite. Depitey ga suubandi jiiri guu (5) se, nda wote, kaŋ ra boro ga ni kandidawoo suuba ni boŋ se. Wote dumoo ga hin ka ti wote kaŋ ra, bora a duu jinde boobo no ma zaame, a ga hin ti wote dumoo kaŋ ra boro foo ma wote boro boobo se kaŋ maayey goo kaddasu folloku ga, wala a tee ihinkaa kul. Mali-izey kaŋ goo nda goray taray gandawey ra goo nda boroyaŋ kaŋ ga selen ngi maayey ga Ganda a Depitey Batoo ra fondawey kaŋ ašarya n'i kayandi bande.

Ašariya-ize 97 : Seena borey jelaa ti Seenater.

Seena mana cinandi kala nda borey kaŋ suubandi wote ra ihinza, itaaci ra (3/4) kaŋ yaŋ ga selen ko yrawey maayey ga nda boro foo itaaci ra (1/4) kaŋ suubandi ka selen alaada hiney maayey ga, nda Mali-izey kaŋ ga goro taray gandawey ra maayey ga, nda mo boro alkadarantey kaŋ duu Ganda a beeraa goyoo kaŋ i na tee sabbu se.

Seena borey fuulaa adadoo ti jiiri guu.

Ašariya-ize 98 : Boro kul si hin ka bara Ganda a Depitey batoo borey ra, ma ye ka bara Seena borey ra.

Ašariya-ize 99 : Ašaryaa no ma Ganda a Depitey Batoo wotewey fondowey kayandi. Nga ma ye ka Seenaterey wotaa wala ngi zaayanoo fondowey kayandi.

Ašariya-ize 100: Goydoo ašarya no ma hugu hinkaa affoo kul, misey kaŋ r'i ga suuba, misey kaŋ ra i si suuba nda ka hayey kaŋ si hima fonda kayandi. A ga ye ka misey kayandi kaŋ ra i ga boro dam dogey ra, nd'a gar kaŋ gorodogey ga koonu.

Ašariya-ize 101: Goydoo ašarya no ma faabanoorey nda nafawey cindey kayandi kaŋ ga noondi Depitey nda Seenaterey se.

Ašariya-ize 102: Ngi gorandiyanoo ngi goyey ra banda ga, jirbi waranza šarti ra, Hinoo noorujwalyan Persidaŋoo ga duu depitey nda Seenaterey mayrawey bangandi kaddasu hantumantey.

Mayrawey bangandi kaddasu hantumantey din ga taagandi jiiri kul, nda ngi fuulaa benantaa ga.

Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo Persidaŋoo no ma Mayrawey bangandoo nda ngi taagandiyaney alhabaroo toonandi bora kul jine.

Ašariya-ize 103: Depitey nda Seenaterey, si duu boŋdaabay kunta kala nda ngi goyoo fonda ra. Boro si hin k'i cee žistiisi jine, wala k'i ceeci k'i dii, wala k'i dam kasu, wala k'i ciiti ngi alkuuniyawey wala wotewey kaŋ teendi sabbu se ngi margawey waate.

Ašarya-ize 104: Depite foo kul wala Seenater foo kul kaŋ ga kasu zukkandiyan timmante dunbandi, minisitiroo kaŋ ga huuga nda žistiisi ga hin ka ceeci nga fuulaa ma hun a kone.

Taka follokaa da ti waati kaŋ ra kasu zukkandiyan timmante dunbandi Depite foo wala Seenater foo ga kaŋ sawa nda jiiri foo (1) kasu wal'a ma bisa, kaŋ ra doonandiyan sii.

Ašariya-ize 105 : Fuula kul kaŋ ti waazibi fuula kul ti yaada.

Parlamanoo borey wotaa man'ti kala bonse woteyan. Goydogey ašaryaa ga hin ka yaamar noo cerecereyan ra wotewey diyaa se. Woo din ra, boro kul si hin ka duu wote diyawtaray kaŋ ga bisa afolloku ga.

Ašariya-ize 106: Depite kul wala Seenater kul kaŋ na banda bere nga parti politikoo se wala kondaa kaŋ maayoo ga i na gorandi se, nga fuulaa ga hun a kone.

Fattayanoo ga bayrandi nda kaddasu hantumante. Ka huru Parti tana wala Konday tana foo ra ga hima nda ma fatta izeeney ra.

Depitewoo wala Seenateroo kaŋ hun nga partiwoo wala nga kondaa ra, i ga boro dam dogoo ra taka kaŋ nda Goydogey ašaryaa na kayandi.

DOBU II : PARLAMAŊ DIRANDIYANOO

Ašariya-ize 107: Depitey Batoo nda Seena goo nda fondo ka cere marga cee hinka jiiri ra, alaada margaw ra.

Margaw jinaa ga sintin oktoobur atinni jinaa kaŋ ga goy hane. A si hin ka bisa jirbi woyye cindi guu.

Margaw hinkantoo ga sintin awiril atinni jinaa kaŋ ga goy hane, a si hin ka bisa jirbi woyyagga (90).

Ašariya-ize 108: Parlamanoo ga margaw cerecerante tee, Gandaa Persidanoo ceeciyanoo ra, wala Depitey Batoo borey jere beeroo ceeciyanoo ra, wala Seena ceeciyanoo ra, zaaroo yaamaroo kaŋ tabati bande.

Waati kaŋ ra margaw cerecerante no, dekerewoo kaŋ g'a daabu ga harandi za hanoo kaŋ ra Parlamanoo na yaamaroo benandi kaŋ se batoo goro ,nd'a gay jirbi woy cindi guu sarti ra kaŋ ga sintin ciyaroo zaaroo ga.

Ašariya-ize 109: Nd'a hun waatey kaŋ ra Parlamanoo ga marga fondo bande, margaw cerecerantey ga feerandi nda ka daabandi nda dekere kaŋ Gandaa Persidanoo na tee.

Ašariya-ize 110: A ga waazibi depitaa nda senateroo ga, i ma bara komišonoo goyey nda margawey kul ra, nda woo din mana tee, azukkawey kaŋ Depitey Batoo nda Seena ašariya fondawey n'i kayandi ga zurand'i ga.

Ašariya-ize 111: Parlamanoo hugey affoo kul ga ng'ašarya fonda hanse. Hugu hinkaa no ma margaw beeroo ašariya fonda hanse.

Ašariya-ize 112: Depitey Batoo Persidanoo nda Seena Persidanoo ga huru nda wote manda timmantaa kul se.

Ašarya-ize 113: Depitey Batoo Persidanoo nda Seena Persidanoo ga hin ka zunbu ka hun ngi fuulawey ra nd'a gar kaŋ i mana ngi jeraa fondomiso waazibey dirandi.

Hal'i ma hin ka yedda a ga, hugoo kaŋ no borey zemna hinkaa ihinzaa ra, nd'a kacca no ma hima ka zunbuyanoo anniyaa siŋe.

Zunbuyan fondomise kul si hin ka siifandi jiiri jinaw hinkaa ra, kaŋ ga hanga Depitey Batoo Persidanoo wala Seena Persidanoo goyoo huruyanoo banda ga.

Hugoo kaŋ no borey jindey ibeeroo, ihinza itaaci ra, no ma hin ka zumandiyanoo har misey kaŋ ngi ašarya fonda n'a kayandi bande.

Waati kaŋ ra zunbuyanoo teendi, Ganda Depitey Batoo wala Seena ga wote ka Persidan taaga gorandi misey kaŋ ašariya fonda n'i kayandi bande. Persidan taagaa ga Persidanoo kaŋ zunbu fuulaa timmandi.

Ašariya-ize 114: Parlamanoo hugey margawey ti borey kul wane. Ammaaya, hugu foo kul ga hin ka margaw tee nda nga boŋ nda nga borey hinne, wala nda Gofornamaŋ n'a ceeci. Ašarya fonda no ma nga fondowey kayandi.

Deedawey meesenni timmantaa ga harandi Hinoo žurnaloo ra.

DOBU III : AŠARIYAA NDA AŠARIYA FONDO FANNOO

Ašariya-ize 115 : Parlamanoo borey iboobaa no m'ašaryaa wote.

A goo ašariya fannoo ra hayey wey kaŋ ne ma kaa, ka tonton hayey ga kaŋ ašaryanaŋoo ašariya-ize fooyaŋ n'i noo cerecereyan ra:

- Ganda-izetaray alhakey nda haya lasaley kaŋ noondi gandaa izey se gaarantiyanoo borey kul boŋmayyanoo goyandiyanoo se;
- Tamtaray goyey kaŋ gandaa Batuyanoo na waazibandi ganda-izey ga, ngi borotaraa nda ngi mayrawey ga;
- Ganda-izetaray, siwiltaray alhakey, hinoo nda borey hinagoo, hiijay dumi-dumey, tubu dumi-dumey nda kanbedoonay, mayray alhaali, alhaku cimey nda ganda-izey alwaazibey nda ngi maamala waazibey, soosiyete dumey, mayray taayan;
- Hundikaayaney nda ašaryahooyaney nda mo zukkandey kaŋ ga zurandi i ga, zukkandiyan fondomiso, poliisitaraa kaŋ ga huuga nda ciiti misey nda borey fisi-fisiyanoo, hasarawteekaw fattandiyan k'a noo hinoo kaŋ g'a ceeci se, azukka yaafayan, ciitihugey gorandiyanoo, žistiisi jine boro alkadarantey alkadaroo, žuuzey goyminey alhukumoo nda ciitey alhukumoo alkadaroo ;
- Goykey alkadar yammantaa ;
- Hinoo malfazaakey nda hallasi sahāwey goydogey borey alkadar yammantaa ;
- Mažistarawey alkadaroo ;
- Beene caw kanandoo nda bayray ceeciyān cawandikey nda bayray ceecikaw alkadaroo;
- Goyminey kanandoo alkadaroo ;
- Nooru karayan alkadaroo, alkaasi banayan tikoo, alkaasey dimmaa nda ngi hurandiyanoo fondawey ;
- Gandaa batuyanoo nda nga hallasiroo sooluyan yammantaa ;
- Goy nda borotaray hallasiroo alhakoo, goykey faasayan kondaa alhakey
- Cawandiyan nda bayray ceeciyān ;
- Baabahuu annaamu mayraa nda doŋ haya žeena jisantey jejebuyanoo ;
- Baytal almaanoo kabuyanoo ;

- Windilaa jejebuyanoo ;
- Sarwiisey nda forba kondawey feerayanoo, ngi sooluyanoo nda ngi korosiyanoo ;
- Anterpirizey ma huru gandaa maayoo ga, forba sekteroo anterpirizey ma hun gandaa maayoo ga, ngi mayraa ma bere ka noondi bonse sekteroo se ;
- Wote dumoo ;
- Gandaa kolektiwitewey bonjmayyan alhukumoo;
- Gandaa alhukumoo fasalyanoo ;
- Hinoo mayraa juwalyanoo nda nga talfiyanoo ;
- Duuraa fasalyanoo ;
- Zistiisi fasalyanoo ;
- Kasu dumey.

Noorumisey ašariyaa no ma Hinoo almaaney nda nga jerawey har, misey ra kaŋ goydogey ašariyaa n'i kayandi.

Goyey kanandoo ašariyawey no ma duuramee goyoo, borotaray, annaamu, nda gandaa hallasiyanoo taasihayey kayandi.

Ašariya-ize 116 : Hayey kaŋ man'ti ašaryaa fannoo waney kul goo nda ašarya fondo attabiya.

Ašariya fondowey kaŋ ga ti ašariya alhaali kaŋ jin ka teendi hayey wey ra, ašaryanaŋoo woo goyandiyanoo sintinoo ga hin ka barmayyandi nda dekere Ciitihugu Beeroo šaawaryan banda ga.

Ašariya fondowey wey cindey kaŋ ga kaa ašaryanaŋoo woo goyandiyanoo sintinoo dumaa ga si hin ka barmayyandi nda dekere nda man'ti waati kaŋ ra ašariyanaa Ciitihugoo cebe kaŋ i goo nda ašariya fondo attabiya.

Ašaryawey nda ašariya fondowey ga harandi Hinoo žurnaloo ra.

Ašariya-ize 117 : Parlamanoo no ma wangu bangandiyani yaamar margaw cerecerante ra kaŋ tee woo din hinne sabboo se, nga borey iboobaa jindey bande.

Gandaa Persidanoo no ma wangoo tunyanoo diyawtaraa toonandi ganda-izey se.

Ašariya-ize 118 : Minisitirey margaa ra ,hinoo ga dekere sonbu ka Mookonnay nda boneteeyan hanburay alhaaloo bangandi.

Nda nga adadoo bisa jirbi woy cindi guu kul, Parlamanoo ga yaamar noo nga jamaa iboobaa jindey bande. Ašarya no ma fondomisey kayandi.

DOBU IV : TEEGOYEV KANJ GOO HINI DIRANDIYAN NDA AŠARIYA HINI NDA CERE GAME

Ašariya-ize 119 : Gandaa Persidanoo nda Parlamanoo borey no ma Ašariyawey anniyaa zaa nda cere.

Ašariyawey taagey ga soolandi minisitirey margaa ra Ciitihugu Beeroo šaawaryan banda ga, jina a ma noondi Depitet Batoo hugu hinkaa affoo se.

Noorumise ašarya taagey no ma hima ka jin ka noondi Gandaa Depitey Batoo se.

Ašarya taagey kanj taasihaya cerecerantaa ti Gandaa fasalyanoo, gandaa kolektiwitewey alkadaroo, hinikanbey nda alaadaray amiirey nda ašarya taagey kanj ga tuuji windilaa ga, nda Mali Gandaa izey kanj goo nda goray taray no ma jin ka noondi Seena se.

A goo Depitey Batoo hugu hinkaa zaaroo yaamaroo ra, ašarya taagey kanj Gofornamanj n'i noo lakkal barmay-barmayyanoo nda ašariyawey kanj i g'i miile jilamandiyanoo nda Gofornamanj yaamaroo kanj a na kayandi bande.

Ašariya-ize 120 : Parlamanjoo borey nda Gofornamanjoo goo nda fondo ka hayey barmay kanj teendi ngi alaada margaa ra wala ngi komišon margaa ra, sanda takaa kanj nda ngi hugey ašarya fondo fondomisey n'i kayandi.

Nda margaa goyey sintin, Gofornamanj ga hin ka wanji nda barmayyan kul kanj se a sii nda alhabar za margaa se jine.

Ašariya-ize 121: Gofornamanj ga hin, nga goyey palanjoo teeyanoo sabbu se, ka ceeci Parlamanjoo ga, a ma nga noo ašarya cerecerante fondo, waati kayna ra, ka dabariyanj zaa kanj goo ašaryaa fannoo ra.

Ašarya cerecerantey ga zaandi minisitirey margaa ra, Ciitihugu Beeroo šaawaryan

banda ga. I ga sintin ka goyandi za ngi yeddayanoo ga, amma i sii nda alfoyda koyne

nda ašarya taagaa kan ga i yadda mana jisandi parlamanjoo jine waatoo kanj ašarya

kanj ga hima n'a kayandi. Nda šartoo kanj harandi ašarya izoo woo zuu jinaa ra,

ašarya cerecerante si hin ka barmayyandi kala nd'ašarya, hayey ra kanj ti ašarya

fannu.

Ašariya-ize 122 : Nda Gofornamanj na ceeci, hugoo kanj do a too ga nga lakkaloo noo nda wote folloku ašaryaa kul ga wala jeroo de ga kanj ga i ga deede , barmayyaney kanj Gofornamanj n'i miile wala kanj ga a yadda de no I g'i sonbu.

Miilayaney nda barmayyaney kanj parlamanjoo borey n'a tee si yeddandi waati kanj ra ngi zaayanoo ga kate albasi, kanj ga ti forba almaaney kumandiyanoo, wala forba jeraw boobandiyanoo wala nga hooyanoo, kala de nda miilayaney wey nda barmayyaney wey ga kate nafaw miilayan wala duurameeyanj kanj ga sawa nd'ey.

Nd'a bangay, ašaryaa fondomisoos ra, kanj miila foo wala barmayyan foo sii ašarya fannoo ra, Gofornamanjoo ga hin ka wanji nd'a. Nda waafakay janjay huru gofornamanj

nda hugoo kaŋ do i too game, ašaryanaa hugoo ga margaw tee jirbi yaaha šarti ra, Gofornamaŋ wala hugoo kaŋ no Persidaŋoo ceeciyanoo banda ga.

Ašarya-ize 123: Parlamaŋoo hugu hinkaa no ma ašarya taagandiyan wala ašarya miilayan kul fisi-fisi hala ašarya kaŋ ngi nd'ey ga hima ma zaandi.

Ašarya taagaa lakkal barmay-barmayyanoo ga teendi ašaryaa kaŋ gofornamaŋ na honnandi ga, hugu jinaa kaŋ do i too jinoo ra.

Hugu foo kaŋ do i kate ašarya kaŋ hugu hinkantoo na wote i ga diicere ašaryaa ga kaŋ i na samba i do.

Waati kaŋ ra, waafakay jaŋay kate kaŋ hugu hinka nda cere game, ašaryaa taagaa wala miilayan ašarya mana hin ka zaandi, laasaabu hinkaa kaŋ hugu hinkaa n'i tee banda ga, wala nda Gofornamaŋ na mookonnay mise bangayandi, hugu hinkaa affoo kul laasaabay banda ga, Minisitirey jinehunoo goo nda fondo ka hugu hinkaa borey kul cee margaw ra kaŋ kul ti boro hinna follokaa, kaŋ yaŋ ga hima ka waafaku k'ašarya tee kaŋ ga hanga dabarey kaŋ cindi bande.

Ašaryaa kaŋ komišoŋoo kaŋ ra hugu hinkaa borey ga marga na hanse, Gofornamaŋ ga hin k'a noo hugu hinkaa borey se hal'i ma selen ka yedd'a ga. Barmayyan kul kaŋ teendi ašaryaa woo ga si taandi, kala nda gofornamaŋ ma waafaku nd'a.

Nda komišoŋoo kaŋ ra hugu hinkaa borey ga marga mana hin ka yedda forba ašaryaa foo ga wala nd'ašaryaa woo mana hin ka zaandi misey kaŋ zuwoo kaŋ bisa n'i kayandi ra, Gofornamaŋ ga hin, Depitey batoo nda Seena laasaabay taaga banda ga, ka ceeci Gandaa Depitey Batoo ga i ma diiceray koraa tee.

Woo din ra, Depitey batoo ga hin ka yedda hugu hinkaa komišoŋoo ašaryaa ga, wala ašarya kaŋ nga hunday na wote ga, a ga barmayyandi nda woo din tee nda hanseyaney affoo wala iboobo kaŋ Seena borey n'i tee a ra.

Ašariya-ize 124: Ašaryawey kaŋ se Ašaryanaŋoo woo ga goydoo ašarya attabiya kayandi ga wotendi fondomisey kaŋ ga kaa bande:

- Taagandiyanoo wala miilayanoo si hin, laasaabu jinaw ra, ka huru lakkal barmay-barmayyan ra nda ka huru Parlamanjoon hugu hinkaa woteyanoo ra nda man'ti jirbi woy cindi guwaa šartoo kanj noondi nga jisiyanoo banda ga nka ben;
- Ašarya-ize 123 fondomisoo ga goyandi ;
- A ga yeddandi nda hugu foo kul borey jindey iboobaa yedda nd'a.

Ammaaya, nda yeddayan mana tee hugu hinkaa nda cere game, ašarya himakasinaa ga yeddandi Depitey Batoon laasaabuyan kokorantaa ra nda nga borey jindey iboobaa yedda ga.

Goydogey ašaryawey si hin ka sijandi ka huru goy nda man'ti waati kanj ra, Ašaryanaahugoo bangandi, kanj i ga hanga Ašaryanaanoon fondowey bande.

Ašariya-ize 125: Nooru mise ašarya taagaa ga too Parlamanjoon do za alaada margaa sintinoo ga, kanj ga hanga bidižewoo teeyanoo waatoo bande.

Nda Gandaa Depitey Batoon mana ng'anniya har a ga, laasaabay jinaw ra, jirbi woytaaci šarti ra noorumisoo ašarya taagaa jisiyanoo banda ga, waati din Gofornamanjoon ga Seena habaaray kanj ga hima ka margaw tee jirbi woy cindi guu šarti ra. I ga fondomisoo kanj goo Ašarya-ize 123 ra zurandi.

Nda Parlamanjoon mana ng'anniyaa har a ga jirbi woyye šarti ra, waati din da Gofornamanjoon ga yedda bidižewoo ga jiiroo kanj bisa nooru hurandey tikoo bande, hinoo nooru juwalyan ciitihugoo yaamaroo banda ga.

Ašariya-ize 126: Parlamanjoon hugey affoo jine, Minisitirey jinehunoo ga hin, nda nga boŋ wala nda hugey affoo Persidanoon ceeciyar ra, ka senni bangandi mise tabatante ga kanj ga kate lakkal barmay-barmayyan bila nda woteyan.

Ašariya-ize 127: Parlamanjoon no ma Gofornamanjoon goyoo hawgay.

Parlamanjo bovey ga hin ka minisitirey hãa nda hantumi, a ga waazib'i ga i m'i zaabi jirbi woy cindi guwaa ra, kaŋ ga hanga ngi duuyanoo. Hãayaney nda zaabey ga harandi Hinoo Žurnaloo ra.

Parlamanjo bovey ga hin ka minisitirey hãa nda meesenni hãayan, wala nda hãayan tanayan sohõda misey kaŋ ga bara ga fondowey kaŋ, hugu foo kul ašaryafondowey n'i tabatandi bande.

Ašariya-ize 128: Parlamanjo hugu foo kul ga hin ka, ankeeti komišonyan gorandi, nga boŋ gundoo ra, kaŋ yan hiney nda ngi sooluyan fondowey, nda ngi dirandiyanoo, ngi ašaryafondowey hunday no m'i kayandi.

Ammaaya, ankeeti komišon si hin ka gorandi, waati kaŋ ra goyey teeyanoo kate ceeci ka diyan ciiti sabbu se, taka kul kaŋ nda i gay. Nd'a gar kaŋ komišon foo nka ben ka gorandi, nga diyawtaraa ga ben za ciiti alhabaroo feeriyanoo ga, kaŋ ga tuuji goyey kaŋ kate nga gorandiyanoo ga.

BOŊ V : ŽISTIISI HINI

DOBU I : DABARI YAMMANTEY

Ašariya-ize 129: Žistiisi Hinoo goo nga boŋ se, a sii hini dirandikaa se, a sii ašarya hinoo se. Ciitihugu Beeroo, Ašaryanaahugoo, Nooru juwalyan Ciitihugoo, nda Ciitihugu tanawey nda tirbinaley no ma nga goyoo tee.

Cerehooyaney alhaali dumey nd'alaada ašarya fondowey ga duŋandi fondimisey kaŋ ašaryaa n'i kayandi ra.

Ašariya-ize 130 : Žistiisi hinoo ti boŋmayyaney kaŋ maanandi ašaryanaŋoo woo ra batukaa. Nga no ma lakkal dam alhakey nda boŋmayyaney se. Nga no ma gandaa ašaryawey nda ašarya fondawey dirandi, nga fannoo ra.

Ašariya-ize 131 : Mali-izey maayey ga žistiisi ga ciitey dunbu.

Žistiisi anniyawey kaŋ ga zaandi si jer de kala ašaryaa goyandiyanoo ga kaŋ si faasa.

Ciitey ga hantumandi šartey ra kaŋ ašaryawey nda ašarya fondawey kaŋ goo ma goyandi bande, nda mana tee nda takaa woo, alhukum zukkandiyan ga hin ka bar'a ra.

Ašariya-ize 132 : Žuužey si hin ka huru mise tana foo ra, ngi goyey dirandiroo tenjoo ra, kaŋ man' ti nda hinoo ašaryaa fondaa.

Mažistarawey kaŋ goo ciitihugey ra si hin ka hun ngi dogey ra.

Ašariya-ize 133 : Laybu kul kaŋ hun žuužoo here nga boŋmayyantaraa waažibey ra, faasajaŋay ra, nda alaadirtaray ra, ga tee goymee laybu beeri kaŋ ga hima nda aladabu zukkandiyan, bila nda ašaryahooyan, nda woo din mana tee, ciiti mee feeriyen ga teendi a ga.

Ašariya-ize 134 : Gandaa Persidaŋoo no ti Hini ašaryaa borcinitaraa alwakiiloo.

Mažistarawey konsay beeroo no m'a faaba.

Ašariya-ize 135 : Mažistarawey konsay beeroo no ma lakkal tee mažistarawey goyoo yulwandiyanoo juwalyanoo se nda ka nga lakkaloo noo mise kul ga, kaŋ ga mažistarawey borcinitaraa guna.

A ga kaydoo zaa aladabujaŋay margaw ra kaŋ ga mažistarawey guna.

Ašariya-ize 136 : Boro kul kaŋ goo ciiti ra, ga hin ka too Mažistarawey konsay beeroo do, nd'a goo fondomisey kaŋ goydogey ašaryaa n'i kayandi bande.

Ašariya-ize 137 : Mažistarawey konsay beeroo cinaroo jeroo ti boro jeeranteyan kaŋ mana suubandi mažistarawey kanandoo ra.

Ašariya-ize 138 : Goydogey ašarya foo no ma mažistarawey konsay beeroo goyey, nga cinaroo, nga sooluyanoo nda nga dirandiyanoo ašarya fondowey kayandi.

DOBU II : CIITIHUGU BEEROO

Ašariya-ize 139 : Ciitihugu Beeroo no ti ciitti teedogey kul ibeeroo, ciiti fondo nd'alhukum fondo ra.

A goo nda waanay toocereyaney nda musulha teeyaney fonda ra.

Ašariya-ize 140 : Ciitihugu beeroo ga margaw tee nda borcinitaray timmante ciiti dunbuyan kayandianey ga, kaŋ ga ciiti anniyawey nda ciiti dunbuyaney kaŋ kokoro ka teendi tangam, nga goyey waanaa alhaaloo bande.

Ašariya-ize 141 : Ciitihugu Beeroo ga nga lakkaloo toonandi alhaku mise foo kul ga kaŋ ga huru nga waanawey fannoo ra.

Ašariya-ize 142 : Mažistara kaŋ Gandaa Persidaŋoo na zaa nda dekere mažistarawey konsay Beeroo yaamaroo ra, no ti Ciitihugu Beeroo Persidaŋoo. Persidaŋoo kanjeciroo nda Ciitihugu beeroo boro tanawey ga zaandi mise follokey ra.

Ašariya-ize 143 : Goydogey ašarya foo no ma goyey kaŋ ga hima ka teendi nda gi sooluyanoo kayandi, goy dirandiyan fondowey nda fondomiso kaŋ bande i hanga Ciitihugu Beeroo jino ra.

DOBU III : AŠARIYAŋaa HUGOO

Ašariya-ize 144 : Ašariyaŋaa hugoo ma seede kaŋ ašariyawey goo ašariyaŋaa hugoo fondowey bande, a g'adama-izetaray alhaku cerecerantey nda borey borcinitaraa hawgay k'a tabatandi.

Nga ti ašariya fonda kaŋ bande alhukumoo nda forba hinoo ga goy.

Ašariya-ize 145 : Ašariyaṅaa hugoo goykey ga sawa nda boro yagga kaṅ s'i ga nee konsayyey.

Konsayyey fuulaa ga sawa nda jiiri iyye kaṅ si fillandi.

Ašariyaṅaa hugoo boro yaggaa ga zaandi fondawey wey bande :

- ihinka, kaṅ Gandaa persidaṅoo m'i suuba;
- affoo, kaṅ asanbule (debitey bato) m'a noo ;
- affoo kaṅ Seena persidaṅoo g'a noo ;
- ihinka, kaṅ maažisitaratir Konsay beeroo g'a noo ;
- ihinka, bayray-ceecikaw cawandikaw beerey ra, iniwersitiwey jinehuney Kondaa borey ra kaṅ g'adama-ize alhaku ašariyawey cawandi;
- affoo, kaṅ awakawey Kondaa g'a noo.

Konsayyewey ga suubandi, cerecereyan ra, bayray-ceecikaw cawandikaw beerey kaṅ g'adama-ize alhaku ašariyawey cawandi ra, awakawey nda maažisitarawey kaṅ goo nda jiiri woy cindi guu ngi goyoo ra nd'a kacca, nda borey kaṅ ga hin ka goyoo tee i n'a tee nda beeray nd'alkaraama gandaa ra.

Gandaa Persidaṅoo ga dekere sanbu ka konsayyewey din kaṅ zaandi maawey bangandi.

Ašariya-ize 146 : Borey kaṅ ngi nd'a ga ti goy foo nda kanandi foo no m'Ašariyaṅaa hugoo Persidaṅoo suuba ngi nda cere game.

Nda waati dunbo tee kaṅ r'a si hin ka nga goyey tee, konsayyoo kaṅ zen i kul ga huru dogoo ra.

Nda konsayyoo buu wal'a na goyoo fur nda nga boṅ, alhukumoo kaṅ no ma borey suuba ga boro teji zaa ka fuulaa wala mandawoo kaṅ sintin benandi.

Ašariya-ize 147 : Ašariyaṅaa hugoo ga bay waazibi ra kaṅ goydogey ašariyawey goo ašariyaṅaṅoo ra za i mana sintin ka goyandi,nda ašarya fondaweyi, nda Asanbule, Seena nda Kongerewoo ašaryafondawey hal'i ga sintin ka goyandi.

Gandaa Persidaṅoo ga goydogey ašariyawey sanba ašariyaṅaa hugoo do hali 'i ga sintin ka goyandi.

Hal'i ga sintin ka goyandi, Gandaa Persidaṅoo, Asanbule Persidaṅoo wala depitey ferši woyantoo, Seena Persidaṅoo wala Seena borey ferši woyantoo ga hin k'ašariya kanbe cindey wurru Ašariyaṅaa hugoo do.

Laamakanjey din Persidaṅey ga Asanbule nda Seena ašariya dirandi fondowey cebe Ašariya hugoo se hal'i ga kaa ka dirandi. Kongerewoo ašariya dirandi fondowey mo ga ti takaa din da.

Ašariya hugoo yankaryanoo ga ganji ašariyaa ma fatta adadoo kaṅ harandi ga.

Nda wey kaṅ goo ašariya-izoo woo zuu^{1naa} nda zuu 3^{ntoo} ra no, Ašariyaṅaa hugoo ga desižoṅ sanbu jirbi waranza adadu ga. Amma nda Gofornamaṅ na ceeci, nda mise cahante no, adadoo din ga hin ka tee jirbi yaaha.

Ašariya kul kaṅ zaandi, a tabati kaṅ a sii ašarariyaṅaṅoo fondowey bande, si hin ka fatta wal'a ma goyandi.

Ašariya-ize 148 : Ašariyaṅaa hugoo ga ciiti dunbu mayray alfitinawey ga kaṅ ga huru Laamakanjey nda cere game. Laamakanjey Persidaṅey din no ma wurroo too Ašariyaṅaa hugoo do.

Ašariya-ize 149 : Ašariya hugoo no ma woteyanoo kaṅ ga tee ka Gandaa Persidaṅoo suuba koroši wal'a tee nda fondaa nda referandom woteyaney waate. A ga yankaryan dogey laasaabu, a ga zaabi kokorantey bangandi.

Ašariya-ize 150 : Ašariyaṅaa hugoo ga ciiti dunbu, nda yankaryan tee, woteyanoo kaṅ ga tee depitey suubayanoo waate nda seenaterey suubayanoo wala ngi zaayanoo waate.

Ašariya-ize 151 : Wurruyan ga tee Ašariyaṅaa hugoo do, nda yankaryan tee woteyan teeyanoo nda fondaa ra, kandida foo kul se, politikiki parti foo kul se wal'alhukumoo kaṅ no ma wotewey soolu.

Nd'a na yankaryan taa wal'a yadd'a ga, Ašariyaṅaa hugoo ga hin ka, misoo alhaaloo bande, woteyanoo kaṅ yankarandi tuusu wal'a ma zaabey kaṅ ra firka goo barmay.

Ašariya-ize 152 : Laahidey kaṅ zaandi gandawey nda cere game kaṅ goo ašariya-ize 182 ra, Gandaa Persidaṅoo, Asanbule Persidaṅoo wala depitey ferši woyantoo, Seena Persidaṅoo wala Seena borey ferši woyantoo ga hin k'a wurru Ašariyaṅaa hugoo do, hal'l ga sintin ka goyandi.

Ašariyaṅaa hugoo ga koroši, jirbi waranza šarti ra, wala laahidey din ra haya ga bara kaṅ ga waafakay tee kaṅ nda ašariyaṅoo ga cere hoo.

Amma, Gandaa Persidaṅoo duṅeyanoo ga, tilasu goy cahante ra, šartoo din adadoo ga hin ka tee jirbi yaaha.

Laahidu kul kaṅ si waafaku nda Ašariyaṅoo ,yedayan si hin teendi a ga.

Ašariya-ize 153 : Nda wurruyan no kaṅ goo ma tee ciitihugu ra, boro bayrandi ciitoo dogoo ra kaṅ adama-izetaray alhakey nda ngi borcinitaraa toṅandi ašariyaa ra kaṅ Ašariyaṅoo g'i tabatandi, šennoo ga hin ka too Ašariyaṅaa hugoo do nda Ašariya Hugu Beeroo mongu a se.

Nd'ašariya hooyanoo tabati, a sanbandi ,ciitihugoo ga batu jina hal'a ma duu Ašariyaṅaa hugoo desiṅoo.

Ašariya kaṅ hooyanoo tabati zuu bisantaa ra ga tuusandi. Ašariya hugoo ga tuusayanoo din misey wala nga fondowey kayandi.

Ašariya kanbey kanandoo ga fondowey kayandi kaŋ nda ašariya-izoo woo ga goyandi.

Ašariya-ize 154 : Ašariya hugoo desižoney haya kul si hin k'i tunandi. I ga ti waazibi forba hini dogey ga, hinoo juwalkey nda nga ciiti dunbukey ga, boro wala hini tana foo kul ga i m'i ka goy.

Ašariya-ize 155 : Goydo Ašariya no ma Ašariyaŋaa hugoo sooluyanoo nda nga dirandiyanoofondawey kayandi, nda fondomisoo kaŋ bande a ga hanga .

DOBU IV : HINOO NOORU JUWALYAN CIITIHUGOO

Ašariya-ize 156 : Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo ti ciitidoo beeroo forba noorey tenjoo ra nda goydoo beeroo forba noorey korošiyanoo ra. Ašariya g'a noo žisitiisi hini fondo, korošijan fondo nda lawreyan fondo goyoo tenje.

Ašariya-ize 157 : Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo ga Gofornamaŋ nda Parlamaŋ faaba noorey kaŋ ašariyaa g'i duŋe korošiyanoo ra nda forba politiki misey zimamyanoo ra.

Ašariya-ize 158 : Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo ga forba kontabuley, ngi noorey nda ngi jinawey ciitoo tee.

A ga noorey fattayanoo koroši wal'a ga tee nda fondaa, a ga firkayaney kaŋ ga tee juwalyanoo ra zukkandi, a ga bayrandi nda juwalyaney tee ka boori, a g'i tee henenyan ra.

Ašariya-ize 159 : Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo ga hin ka, waati kul kaŋ a baa, ka korošijan tee, nga boŋ se,Gandaa Persidaŋoo duŋaa ra,ministirey jinehunoo, Asanbule Persidaŋoo wala Seenaa duŋeyanoo ga.

Ašariya-ize 160 : Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo ga parti politikey kontey koroši.

Ašariya-ize 161 : Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo ga duu borey kaŋ ašariya-ize 56, 79 nda 102 wey g'i tiime duurawey wala ngi almaanoo bangandiyanoo ra.

Ašariya-ize 162 : Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo Persidaŋoo nda nga borey cindey ga zaandi nda dekere kaŋ Gandaa Persidaŋoo g'a sanbu nga nda Maažisitiratir Konsay beeroo nda cere gunayan banda ga.

Ašariya-ize 163 : Goydoo Ašariyaa no ma Hinoo nooru juwalyan ciitihugoo goyey, nga sogayanoo, nga dirandiyanoo ašariyawey nda fonda a kaŋ ga hangandi kayandi.

BOŊ VI : NOORU MISE, BOREY, WINDILA SAAJAW NDA ANNAAMU KONSAYYOO

Ašariya-ize 164 : Nooru mise, borey, windila saajaw nd'annaamu konsayoo ga hin ka haya kul kaŋ ti gandaa duuraa, nga borey, nga windilaa nda ng'annaamoo koyjineyanoo goyey tee.

A ga huru nafaw komišoŋ kul ra kaŋ ga jer gandaa duuraa, borey, windilaa nda ng'annaamoo ga.

Ašariya-ize 165 : Nooru mise, borey, windila saajaw nd'annaamu konsayoo ga jamaa muraadey, ngi naatahayey nda ngi šugullawey marga jiiroo ra, a ga arapor hantum kaŋ ra moobandu nda yammar taagoyaŋ goo. Araporo din ga koy Gandaa Persidaŋoo, ministirey jinehunoo nda Parlamaŋ hinkaa Persidaŋey do.

Nga nda Gofornamaŋ, cee foo jiiroo ra, ga yaamarey kaŋ harandi araporo ra zimamyanoo tee.

Ašariya-ize 166 : Nooru mise, borey, windila saajaw nd'annaamu konsayoo ga hin ka, nga boŋ dupeyan ra, ka laasaabu goyyaŋ tee kaŋ ra yaamaryaŋ goo, nooru mise, borey, windilaa nd'annaamu fondo kul ga kaŋ ga gandaa nafa.

Laasaabu goyey din araporey ga noondi Gandaa Persidaṅoo, ministirey jinehunoo nda Parlemaṅ hinkaa Persidaṅey se.

Ašariya-ize 167 : Konsayyoo kaṅ ga huuga nda nooru misey, borey, windilaa saajawyanoo nd'annaamu ga šawarandi waati kul kaṅ Gandaa Persidaṅoo ga porože tee nooru mise ga, goy sooluyan (palaṅ) porože kul wal'ašariya goy fasalyan porože kul mise ga.

Gandaa Persidaṅoo duṅeyanoo ra, a ga nga lakkaloo noo ašariya porože wey, ordonansey wala dekerewey ga kaṅ ga tuuji nga fannoo ga.

Ašariya-ize 168 : Konsayyoo kaṅ ga huuga nda nooru misey, borey, windilaa saajawyanoo nd'annaamu kanandoo ti:

- goyteeri kondawey wakiiley, goykey kondawey nda ngi kurawey;
- woyborey nda soogey kondawey wakiiley;
- Mali-izey kaṅ goo taray (ganda tanawey) ra wakiley.

Boroyaṅ mo ga bar'a ra kaṅ suubandi ngi goy waanaa se, duure mise, borey, windilaa saajaw wal'annaamu tenjoo ra.

Konsayyoo kaṅ ga huuga nda nooru misey, borey, windilaa saajawyanoo nd'annaamu konday-izey maṅṅoo ti Gandaa Konsiyyey.

Ašariya-ize 169 : Konsayyoo kaṅ ga huuga nda nooru misey, borey, windilaa saajawyanoo nd'annaamu ga marga tee cee hinka jiiroo ra, waazibi ra, bila yankaryan kul, jirbiyaṅ kaṅ ga sawa nda jirbi waranza, nga Persidaṅoo ceeciyanoo ra.

A ga hin a marga waati tanayaṅ kaṅ waani alaada margaa, nga Persidaṅoo yaamaryanoo ga wala konday-izey jere beeroo yaamaryanoo ga, waati kaṅ si hima ka bisa jirbi woy ga. Gandaa Persidaṅoo no ma ceeciyanoo kaṅ ga margaa sintin nda nga daabayan dekerewoo sanbu.

Konsiyyoo kaŋ ga huuga nda nooru misey, borey, windilaa saajawyanoo nd'annaamu margawey ti forba, boro kul ga hin ka huru i ra.

Amma, a ga hin ka marga gundu ra, konday-izey ibayi ra wala Gandaa Persidaŋoo dupeyan ga.

Ašariya-ize 170 : Konsiyyoo kaŋ ga huuga nda nooru misey, borey, windilaa saajawyanoo nd'annaamu Persidaŋoo, nga cere goykasiney no m'a suuba margaw jinaa feeriyanoo hane, jiiri guu fuula se.

Ašariya-ize 171 : Konsiyyoo kaŋ ga huuga nda nooru misey, borey, windilaa saajawyanoo nd'annaamu konday-ize foo kul si hin ka diyandi, ka ceecandi wala ka zukkandi šenney kaŋ a n'i har sibil se Konsiyyoo margawey waate.

Ašariya-ize 172 : Ašariya ga hin ka zurandi Konsiyyoo kaŋ ga huuga nda nooru misey, borey, windilaa saajawyanoo nd'annaamu Persidaŋoo ga k'a tunandi nd'a jaŋ ka hayey kaŋ ti nga goyey tee.

Hala ašariya zurandiyanoo din kaŋ g'a tunandi ma hin tabati, kala Konsiyyoo konday-izey fersi hinkaa ihinza ra m'a sije.

Ašariya zurandiyan kaŋ ga kate tunandiyan kul si hin ka tee jiiri jinaw hinkaa ra, kaŋ ra Persidaŋoo sintin nga fuulaa ra.

Konsiyyoo konday-izey kul cere ra, fersi hinzantoo itaaci ra, no ma tunandiyanoo alhabaroo bangandi, misey ra kaŋ goydoo ašaryaa n'i kayandi.

Nd'i n'a tunandi, Konsiyyoo ga ceeci ka Persidaŋ taaga sanbu fondowey kaŋ harandi goydoo ašaryaa ra bande. Persidaŋ taagaa ga Persidaŋoo kaŋ tun fuula benandi.

Ašariya-ize 173 : Konsiyyoo kaŋ ga huuga nda nooru misey, borey, windilaa saajawyanoo nd'annaamu, nga sooluyanoo, ng' ašariyawey kaŋ g'a dirandi nda nga konday-izey zaayanoo, Goydoo Ašariya no m'i kayandi .

BOŃ VII : GANDAA LABOO FASALYANOO

Ašariya-ize 174 : Gandaa laboo fasalyanoo ga sinja dawoo yulwandiyanoo nda nga desantalarizašonoo kanjey ga.

Gandaa laboo ga fersa hini laamawey nda kolektiwite laamawey bande.

Ašariya-ize 175 : Hini laamawey ti laamawey kanj ra Hinoo goo a ga goy.

Ašariya-ize 176 : Kolektiwite laamawey ti laamawey kanj ra borey ga ngi boŃ šugullawey juwal.

Ngi juwalyanoo ga tee bila gaabi, ngi boŃ ibay ga nda jinehuney kanj i wote k'i sanbu ašariya fondowey bande.

Ašariya-ize 177 : Ašariyaa no ma Hini laamawey nda kolektiwite laamawey gorandi, nga no m'i say.

Ašariya-ize 178 : Hinoo ga gaabandi kolektiwite laamawey koyjineyanoo ma tee ka boori, a ma hanga cere gandaa cere faabakasinaa boŃ ga.

Woo din fonda ra, a ga hin ka waanayyanj nda duuremee cereceranteyanj noo kolektiwite alkadar foo se wala iboobo se, ašariya ra, waati dunbo ra, gandaa footaraa beerandiyanoo ra nda laboo hirrey tabatiyanoo tenjoo ra.

BOŃ VIII : LASALTARAY NDA LAADA HINI DUMEY

Ašariya-ize 179 : Lasaltaray nda laada hini dumey, kanj ga borey laadawey nda ngi atabbiyawey dii dogey ra, ga kate borey hunayanoo nda cere ma duu saħã, i ma cere dii, i ma fitinawey jejebu, i ma hin k'i juwal.

Ašariyaa ga lasaltaray nda laada hini kanandi dumey, ngi nafawey nda ngi fondowey kanj bande i ga goy kayandi.

BOŊ IX : AFIRIKI CEREDIIYANOO KA TI AFFOO

Ašariya-ize 180 : Mali Gandaa, nda Afiriki ganda tana foo kul ga hin ka waafaku ka kondaykasinaay wala cerekasinaay dam ngi nda cere game kaŋ ra i ga ngi boŋmayyan jeroo wal'a kul fur Afiriki ma cere dii a ma ti affoo sibil se.

BOŊ X : GANDAWAY NDA CERE GAME WAAFAKAY HAYEY

Ašariya-ize 181 : Gandaa Persidaŋoo ga waafakaway ceeci gandaway nda Mali game, a g'i siŋe. A g'alhabarandi waafakay ceeciyan kul ga kaŋ ga kate waafakay huruyan ganda tana foo nda Mali game kaŋ mana siŋandi.

Ašariya-ize 182 : Laafiya nda maamala waafakaway, waafakaway gandaway nda cere kondaway nda cere game, wey kaŋ ra Hinoo noorey ga huru, wey kaŋ ga koy borey here, yaddayan si hin ka tee i ga wal'i ma siŋandi kal'ašariya fondowey bande. I si hin ka goyandi kala nda waati kaŋ yaddayan tee i ga, i siŋandi.

Ašariya-ize 183 : Waafakaway kaŋ siŋandi wala kaŋ ga yaddayan tee goo nda, za ngi fattayanoo ga gaabi kaŋ ga bisa ašariyawey, kala de nd'a gar kaŋ cettekasiine faa mana sintin ka waafakay foo kul,ka goy.

BOŊ XI : AŠARIYAŊAŊOO TAAGANDIYANOO

Ašariya-ize 184 : Ašariyaŋaa taagandiyan alkuuniyaa, Gandaa Persidaŋoo nda Parlemaŋoo konday-izey kul ga saw'a ra ka duu nga lakkaloo.

Ašariyaŋaa taagandiyan porożewoo wala nga sooluyanoo, Parlamaŋ dumi hinkaa konday-izey ma hima k'a tee, fondo follokey bande, ngi kul cere ra boro fersi hinka ihinza ra.

Taagandiyanoo si tabati ka ben kala nda yaddayan tee a ga areferandum woteyan banda ga.

Ašariya-ize 185 : Taagandiyan mise kul si hin ka sintin, wal'a ma tee, waati kaŋ ra ganda toonandi nga hirrey ra.

Hinoo laamataray kanandoo, ibay addintaray, Ganda Persidaŋoo mandawey hinnaa nda partiyey booboyanoo si hin ka barmay ka taagandi.

BOŊ XII : AŠARIYA TANA CERECERANTEY

Ašariya-ize 186 : Mali laamaa ra, Hini foo kul tikoo goo ng'Ašariyaáŋoo ra.

Ganda borey goo nda fondo k'ašarya hoo hala laamaa ma duu ka cindi hinoo laamataray kanandoo ga .

Ašariya-ize 187 : Gaabi ka Hini zaayan (kuudeeta) wala tureyan ka hini sanbu ti mursay wala bone kaŋ ga cindi daayimun Mali ganda izey se.

Ašariya-ize 188 : Hayey kaŋ tee ka bisa za Ašariyaŋoo woo mana zaandi, kaŋ ašariyawey n'i yaafa si hin ka ti, taka kul ra, wurruyan alhukumoo do, wala ciitisoluyan wala ciiti haya.

BOŊ XIII : HINI HINKA GAME AŠARIYAWEY

Ašariya-ize 189 : Ašariyaa kaŋ borey g'a gana ga cindi zama nga nda Ašariyaŋoo woo si cere hoo nda kaŋ a mana tuusandi a ra, cerecereyan ra.

Ašariya-ize 190 : Hala laama kanje taagayaŋ gat i gorandi ga tee, laama kanjey kaŋ ga bara ga cindi ka ngi goyey nda ngi goymiyey tee.

Amma, Ciiti Hugu Beeroo goyey ga ben za hanoo kaŋ Ašariyaŋoo woo sintin ka goyandi.

BOŃ XIV : DABARI KOKORANTEY

Ašariya-ize 191 : Ašariyaŋoo woo ga ti wotandi areferandom ra. Nda borey iboobaa wote a se, Taranzišoŋ Persidaŋoo, kaŋ ti Gandaa Persidaŋoo ga nga goyandiyanoo yaamar jirbi yaahaa ra kaŋ hanga areferandomoo zaabi kokorantey bangandiyanoo kaŋ hun Ašariyaŋaa hugoo do.